

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Державний бюджет»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Код і найменування спеціальності	281 Публічне управління та адміністрування
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Місцеве самоврядування
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю	Загальна кількість кредитів ЄКТС – 6,5, загальна кількість годин - 195 годин, із яких: для денної форми навчання: лекцій – 36 год., практичних – 30 год. Форма підсумкового контролю – екзамен.
Мова (и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра публічного управління та адміністрування
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладачка: Мирна Ольга, к. е. н., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування</i> <i>Контакти: аудиторія 494 (ПДАУ, навчальний корпус № 4)</i> <i>e-mail: olga.myrna@pdau.edu.ua</i> <i>Сторінка викладачки: https://www.pdau.edu.ua/people/myrna-olga-volodymyrivna</i>
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню, відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Регіональне управління», «Адміністративний менеджмент».
Компетентності	Загальні: ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Фахові: ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів. ФК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки. ФК4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ. ФК5. Здатність використовувати систему електронного документообігу. ФК13. Здатність до налагодження співпраці територіальних громад.

Програмні результати навчання	<p>ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.</p> <p>ПРН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.</p> <p>ПРН14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.</p> <p>ПРН19. Створювати можливості для поліпшення інвестиційної привабливості місцевої громади, користуватися інструментами проектного менеджменту та досвідом зарубіжних країн щодо раціонального використання місцевих бюджетів для забезпечення розвитку територіальних громад.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
<p>Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей у поєднанні з низкою соціальних навичок, а саме здатністю:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявляти, ставити та вирішувати проблеми; – брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах; – працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети; – діяти соціально відповідально та свідомо; – діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Формування комплексу теоретичних, нормативно-правових знань і практичних навичок щодо складових бюджетного процесу, компетентностей щодо розуміння бюджетного законодавства, складових державного бюджету, бюджетного процесу, міжбюджетних відносин, засвоєння джерел формування та особливостей використання бюджетних коштів, аналізу показників бюджету, що забезпечує професійну підготовку публічних службовців, здатних розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування.</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Бюджетна система України. Тема 2. Основи бюджетного процесу Тема 3. Податкова система і бюджетна система Тема 4. Бюджетна класифікація. Складові частини бюджету та фонди у складі бюджетів в Україні. Тема 5. Державний бюджет України. Тема 6. Місцеві бюджети в Україні. Тема 7. Контроль та відповідальність в бюджетному процесі. Тема 8. Стратегічні напрями реформування бюджетної системи України.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда), наочні (ілюстрування); практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, розв'язування практичних завдань); методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження); інтерактивні методи (моделювання професійних ситуацій, дискусії, аналіз ситуацій); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала оцінювання результатів навчання	<p>Наведені в Додатку до Силабусу</p>
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
– щодо термінів виконання та перекладання	<p>здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.</p>

<p>– щодо академічної доброчесності</p>	<p>виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час практичних занять заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Нормативно-правові акти стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist).</p>
<p>– щодо відвідування занять</p>	<p>не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань.</p>
<p>– щодо зарахування результатів неформальної \ неформальної освіти</p>	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.</p>
<p>– щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	

Основні

1. Алексеев І. В., Ярошевич Н. Б., Чушак-Голобородько А. М. Бюджетна система: навч. посібн. К.: Хай-Тек Прес, 2007. 376 с.
2. Бюджетна система: підручник. / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
3. Вівчар О. Й., Курило О. Б., Кащишин В. М. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 260 с.
4. Крисоватий А., Синютка Н. Муніципальна боргова політика: теоретичні концепти та практика реалізації в Україні : монографія. Львів: Українська академія друкарства. 2017. 199 с.
5. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
6. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодекса України / колектив авторів [загальна редакція Ф. Ярошенка]. К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. 592 с.
7. Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Фінансовий менеджмент: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018. 388 с.
8. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: навч. посібн. К.: Знання-Прес, 2002. 495 с.
9. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система: навчальний посібник. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
10. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». К., 2017. 184 с.
11. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Якимів А.І. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

Допоміжні

1. Бойко С.В. Структурні диспропорції державного боргу України та напрями їх мінімізації. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2015. Вип.13. С. 37-46.
2. Бюджетна система України : тренінг-курс: навч. посібник. / За загал. ред. В.М. Опаріна; передм. Т.І. Єфименко. К. : ДННУ, 2012. 392 с. 68.
3. Бюджетна політика в Україні в умовах ризиків сповільнення економічної динаміки : аналітична доповідь / О.О. Молдован [та ін.] ; ред. Я.А. Жаліло ; Національний інститут стратегічних досліджень. К. : НІСД, 2012. 75 с.
4. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. Місцеві фінанси : Навчальний посібник. К.: Алерта, 2011. 328 с.
5. Волохова І.С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні : монографія. Одеський нац. екон. ун-т. Одеса :Атлант, 2014. 461 с.
6. В.І. Оспіщев, В.П. Левченко, І.Л. Шевчук Бюджетна система : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» Харківський державний ун-т харчування та торгівлі. Х. : Вид-во «Факт», 2012. 304 с.
6. Бюджетна система : підруч. / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 624 с.
7. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса : Видавництво Бартењева, 2014. 392 с.
8. Бюджетна система. Навч. посіб. / Н.І. Климаш, К.В. Багацька, Н.І. Дем'яненко та ін., за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів «Магнолія 2006», 2014. 296 с.
9. Бюджетна система : підручник / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К. :Центр учбової літератури, Тернопіль : Екон.думка, 2012. 871 с.
10. Касич А.О. Програмно-цільове бюджетування як інструмент управління сталим розвитком господарства. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2015. № 9. С. 276- 281 URL: http://www.business-inform.net/pdf/2015/9_0/276_281.pdf
11. Негода В. 2015 рік реформ. Місцеве самоврядування. Децентралізація. Регіональний розвиток. *Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : підсумки року* : матеріали брифінгу, 2 грудня 2015 р., м. Київ. URL: <https://www.facebook.com/decentralizationua>
12. Фінансово-бюджетна політика в контексті соціально- економічного розвитку регіонів: матеріали Міжнародної науково- практичної інтернет-конференції. 21-23 березня 2011 року, Дніпропетровськ : ДДФА, 2011. 311 с.
13. Управління державним боргом : навчальний посібник / О. Прутська, О Сьомченков, Ж. Гарбар [та

ін.]; М-во освіти і науки України, Київський нац. торговельно-економічний ун-т, Вінницький торговельно-економічний ін-т. К.: Центр учбової літератури, 2010. 215 с.

14. Шевчук С.В. Правові засади функціонування єдиного казначейського рахунку у розрізі обліку доходів бюджету. *Фінансове право*. 2013. №4 С. 33-36.

15. Volodymyr I. Kravchenko, Lina V. Bondareva, Roman Yu. Bykov, Larisa V. Danilova, **Olha V. Myrna** (2021) Financial Decentralization as A Key Factor in the Socio-Economic Development of Territorial Entities. *Universal Journal of Accounting and Finance*, Vol 9, No 3, 2021. URL: <http://www.hrpub.org/download/20210630/UJAF22-12291832.pdf> [**Scopus**]. Фінансова децентралізація як ключовий фактор соціально- економічного розвитку територіальних суб'єктів.

16. **Мирна О.В.** Основні заходи розвитку малого та середнього підприємництва: регіональний аспект. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 1. С. 72-77. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-1-15> (Index Copernicus)

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.

2. Податковий кодекс України: Закон України від 2.12.2010 р. № 2755-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua>.

4. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua>.

5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

6. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів затверджений наказом Державного казначейства України від 28 листопада 2000 р. № 119 URL: <http://search.ligazakon.ua>.

7. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 р. № 1407 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>.

8. Порядок казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 29.01.2013 р. № 43 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13>.

9. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів: Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 N 44 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.

10. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. N 228 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування, протокол № 2 від 03 вересня 2024 року.

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	виконання практичних завдань	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи		
Тема 1. Бюджетна система України	4	8	5	20	9
Тема 2. Основи бюджетного процесу	4		5		9
Тема 3. Податкова система і бюджетна система	4		5		9
Тема 4. Бюджетна класифікація. Складові частини бюджету та фонди у складі бюджетів в Україні	4		5		9
Тема 5. Державний бюджет України.	4		5		9
Тема 6. Місцеві бюджети в Україні	4		5		9
Тема 7. Контроль та відповідальність в бюджетному процесі.	4		5		9
Тема 8. Стратегічні напрями реформування бюджетної системи України.	4		5		17
Екзамен	-	-	-	20	20
Разом	32	8	40	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Шкала оцінювання, бали	Опис критерію
4	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
3	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
2	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-1	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії розв'язування тестів

Шкала оцінювання, бали	Опис критерію
7-8	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію (90-100 % правильно виконаних тестових завдань).
6	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень (74-89 % правильно виконаних тестових завдань).
4-5	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності (60-73 % правильно виконаних тестових завдань).

0-3	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання (0-59 % правильно виконаних тестових завдань).
-----	--

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання, бали	Опис критерію
5	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
4	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-2	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го та 2-го теоретичного питання	10	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	9	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	7-8	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-6	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення ПРН.</i> Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти